

Шведа Н.І.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Головка С. Г., к.і.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ДО УМОВ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Болонський процес представляє собою одне з тих нових явищ, що є проявом глобалізації і пов'язаний з необхідністю запровадження єдиних вимог та стандартів освітньої діяльності в межах Європи.

З цього випливає проблема, яка полягає у протиріччі між потребою в адаптації системи вищої освіти до Болонського процесу і відсутності знань щодо особливостей перебудови національної системи освіти.

Термін "Болонський процес" походить від назви італійського університету у м. Болонья, який першим виступив за демократизацію освіти, розширення прав навчальних закладів у освітньому процесі.

Болонський процес – це комплекс європейських реформ, що спрямований на створення спільної Зони європейської вищої освіти до 2010 року. Болонський процес офіційно розпочався у 1999 році з підписання Болонської декларації. Передумовою її створення стало підписання Великої Хартії європейських університетів (Magna Charta Universitatum).

Згідно з цілями Болонського процесу до 2010 року освітні системи країн-учасниць Болонського процесу повинні бути змінені, щоб полегшити переїзд громадян з метою подальшого навчання чи працевлаштування у Зоні європейської вищої освіти; сприяти зростанню привабливості європейської вищої освіти, розширенню Європи та забезпеченню її подальшого розвитку як стабільного, мирного, толерантного суспільства.

Слід зазначити, що Болонський процес не передбачає створення повністю ідентичних систем освіти у різних країнах, він призначений лише для зміцнення взаємозв'язків та покращення взаєморозуміння між різними освітніми системами [1, с. 12].

Україна розпочала процес впровадження Болонського процесу і на цьому шляху вона стикнулася з деякими проблемами, а саме:

1) надлишкова кількість навчальних напрямів і спеціальностей у той час, як кращі світові системи вищої освіти мають у 5 разів менше;

2) недостатнє визнання у суспільстві рівня "бакалавр" як кваліфікаційного рівня, його незатребуваність вітчизняною економікою (як правило, прийом до ВНЗ у нашій країні здійснюється не на бакалаврат, а на спеціальність);

3) загрозлива тенденція до погіршення якості вищої освіти, що наростає з часом;

4) збільшення розриву зв'язків між освітянами і працедавцями, між сферою освіти і ринком праці;

5) невиправдана плутанина у розумінні рівнів спеціаліста і магістра (з одного боку, має місце близькість програм підготовки спеціаліста і магістра, їхня еквівалентність за освітньо-кваліфікаційним статусом, а з іншого – вони акредитуються за різними рівнями, відповідно за III і IV) [2, с. 52].

Враховуючи незворотність Болонського процесу, вітчизняні реформатори мають усвідомлювати, що для національної системи вищої освіти він є дуже непростим. Україні, ніж будь-якій іншій державі, яка не має таких потужних і давніх традицій у галузі фундаментальної освіти, приєднатися до багатьох загальноєвропейських рішень, нехтуючи власними напрацюваннями у цій галузі.

Участь вищої освіти України в Болонському процесі має бути спрямована лише на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не на втрату кращих традицій, зниження національних стандартів якості. Орієнтація на європейські стандарти в освітянській галузі не має призводити до надмірної перебудови вітчизняної системи освіти.

Болонські вимоги – це не уніфікація вищої освіти в Європі, а широкий доступ до багатоманітності освітніх і культурних надбань різних країн.

На цьому етапі важливо, щоб Європа з розумінням поставилася до того, що в Україні – потужна система вищої освіти, система вищих навчальних закладів. Україна відчуває підтримку європейської спільноти. За цей час у нашій країні побувало багато місій Ради Європи, які розглядали стан освіти, проводили експертизу освітянської законодавчої бази. Сьогодні в Україні вже майже не залишилося опонентів щодо ступеневості вищої освіти.

Отже, основні напрями розвитку вищої освіти в Україні, з одного боку, стратегічні, з іншого вони дадуть імпульс для подальшого поліпшен-

ня стану освіти і науки у недалекому майбутньому. Першим напрямом є розширення доступу до вищої освіти. Якість освіти й ефективність використання фахівців з вищою освітою є другим суттєвим напрямом. Важливим напрямом розвитку освітньої галузі залишаються інтеграційні процеси.

Література

1. Бабак В. Для нас Болонський процес – явище звичне, кредитно-модульна система – не новина / В. Бабак // Вища школа. – 2006. – №1. – С. 20.
2. Бабкіна О. Проблеми підвищення якості вищої освіти в Україні у контексті Болонських реформ / О. Бабкіна // Освіта і управління. – 2006. – №1. – Т 9. – С. 91 – 95.
3. Шляхи входження України в Болонський процес: здобутки, реалії, перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.textreferat.com/referat-13498-1.html>.

УДК 341.9(043.2)

Якимів Н.В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Череватюк В.Б., к.і.н., доцент

КОНФЛІКТОЛОГІЯ У СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ НАУЦІ

Становлення та розвиток будь-якого суспільства від найменших груп та величезних угруповань неможливе без суперечок, протиріч та непорозумінь, що виникають між індивідуумами в процесі спілкування. Причин таких суперечок є безліч і мають вони як суб'єктивний, так і об'єктивний характер. Саме тому питання вирішення суперечок та процес подолання протиріч і непорозумінь завжди будуть актуальними. У зв'язку з цим, актуальною є і така наука, як конфліктологія, основним завданнями якої виступають: питання усунення причин виникнення, попередження та ефективного розв'язання конфліктів.

До проблем, пов'язаних з причинами виникнення протиріч, суперечностей у суспільстві зверталися ще Платон і Аристотель, Н. Маккіавеллі

і Т.Гоббс, Ж.-Ж. Руссо та І.Кант, Г.Гегель і К.Маркс, М.Вебер, В. Парето та Г.Зіммель. Сучасні конфліктологічні теорії викладено у працях Т. Парсонса, Н. Смелзера, Л. Козера, Р. Дарендорфа, К. Боулдінга, В.Кудрявцева та ін. Серед українських науковців, які активно розробляють конфліктологічну проблематику не лише на теоретичному рівні, а й в практичному спрямуванні, варто відмітити В. Землянську, І. Сенюту, Л. Герасіну, В. Кривцову, Д. Проценко та ін.

Якщо звернути увагу на історію, не тільки України, але й на світову, можемо спостерігати, що переважна більшість конфліктів будь-якої складності вирішувались відповідно до "силового фактору", тобто домінування сильного та пригнічення слабого. У сучасному суспільстві, з розвитком демократії, гуманності, моралі та загальнообов'язкових формальних та неформальних правил поведінки цих "розбірок" можна уникнути завдяки організованому демократичному суспільству. Це суспільство здатне розв'язувати конфлікти цивілізованими методами, суспільство, яке прагне подолати існуючі суперечності, жорсткі протистояння та забезпечити прогресивний розвиток держави, максимально врахувати та поєднати інтереси кожного.

Сьогодні проблемами конфлікту займається не одна сфера наукового знання. Це і соціологія, історія, педагогіка, філософія і, звичайно ж, психологія. Кожна з них розглядає конфлікт зі своєї точки зору і тому існує багато видів понять як самого конфлікту, так і підходів та шляхів до їх розв'язання та попередження. Варто зазначити, що у якій би сфері суспільних відносин не виникав конфлікт, яких би характеристик він не набував, конфлікт завжди явище соціальне, він завжди пов'язаний з відносинами людей, з їх інтересами та проблемами.

В суспільній свідомості позначилась криза стереотипу розуміння сутності конфліктів, їх ролі та шляхів розв'язання. Підхід з позиції права до розв'язання спірних питань і конфліктів є необхідним в суспільстві і може бути ефективним, особливо, якщо випадок підпадає під юридичні норми. Право як важливий регулятор суспільних відносин надає більшої стабільності суспільному розвитку, забезпечує можливість оптимального поєднання різноманітних інтересів та потреб. Однак, недосконалість законів, неможливість передбачити в них всю специфіку і складність ситуації, відставання від реальної практики, перевантаженість судів, тривалість судового розгляду, труднощі у реалізації прийнятих судом рішень свідчать про обмеженість такого підходу.

Досить часто винесення судового рішення не означає дійсного роз-